

УДК 378.1:61:378.4(477.84)

DOI 10.11603/me.2414-5998.2020.4.11655

М. М. Корда

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-6066-5165>

ResearcherID S-4793-2018

Scopus Author ID 6603826839

А. В. Черноמידз

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-5479-8298>

ResearcherID B-5341-2016

Scopus Author ID 57190744443

А. Г. Шульгай

ResearcherID G-7460-2019

Scopus Author ID 6506445523

А. І. Машталір

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-4508-3650>

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ТЕРНОПІЛЬСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ

M. M. Korda, A. V. Chornomydz, A. H. Shulhai, A. I. Mashtalir

I. Horbachevsky Ternopil National Medical University

FEATURES OF FUNCTIONING OF THE SYSTEM OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE OF HIGHER EDUCATION AT I. HORBACHEVSKY TERNOPIL NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY OF MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE

Анотація. Сьогодні в Тернопільському національному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України функціонує 5-рівнева система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, яка побудована на основі «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» із залученням у систему всіх учасників освітнього процесу та розподілом функцій між різними структурними одиницями системи (децентралізація функцій). У статті описано, як функціонує кожен рівень системи та як взаємопов'язані всі структурні елементи системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в університеті.

Описана система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України є досить функціональною та дієвою, що дозволяє охопити всіх учасників освітнього процесу під єдиною парадигмою забезпечення якості освіти.

Ключові слова: система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти; вища освіта; якість вищої освіти; рівні системи

Abstract. Today at I. Horbachevsky Ternopil National Medical University of Ministry of Health of Ukraine operates a 5-tier system of internal quality assurance in higher education, which is based on "Standards and Recommendations for Quality Assurance in the European Higher Education Area" with the involvement of all participants in the educational process and the distribution of functions between different structural system units (decentralization of functions). The article describes how each level of the system works and how all the structural elements of the internal quality assurance system of higher education at the university are interconnected.

The system of internal quality assurance of higher education of I. Horbachevsky Ternopil National Medical University of Ministry of Health of Ukraine is quite functional and effective, which allows covering all participants in the educational process under a single paradigm of ensuring the quality of education.

Key words: system of internal quality assurance of higher education; higher education; quality of higher education; levels of quality assurance system of education.

© М. М. Корда, А. В. Черноמידз, А. Г. Шульгай, А. І. Машталір

Вступ. Забезпечення якісної вищої освіти в Україні є ключовим моментом як у реформуванні, так і подальшому існуванні національного освітнього простору. Підвищення якості вищої освіти посідає протягом останніх років домінуюче місце у питаннях забезпечення конкурентоспроможності закладів вищої освіти України [3, 4]. Під якістю прийнято розуміти сукупність характеристик об'єкта, що складають його здатність задовольнити встановлені та передбачувані потреби, відповідність діяльності освітньої установи встановленим вимогам і стандартам. Власне якість освіти об'єднує такі поняття, як якість освітніх програм, процесу викладання, управління освітою, підготовки осіб, що навчаються (здобувачів освіти), матеріально-технічного забезпечення та якість інформаційно-освітнього середовища, якість науково-педагогічних кадрів та наукових досліджень [2, 11].

Відповідно до частини 2 статті 41 Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII [8] та враховуючи принципи, викладені у «Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG)» Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти [11] і національному стандарті України «Системи управління якістю» ДСТУ ISO 9001:2015 [2], складовими системи забезпечення якості освіти є: система забезпечення якості в закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти); система зовнішнього забезпечення якості освіти; система забезпечення якості в діяльності органів управління та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти.

Основою для побудови якісної вищої освіти в державі є система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти окремих закладів, де і формується власне кінцева ціль якісної освіти – висококваліфікований конкурентоспроможний фахівець, у той час як система зовнішнього забезпечення якістю контролює цей процес та допомагає закладам вищої освіти покращувати результати їх діяльності [1, 5, 9].

Власне система внутрішнього забезпечення якості – це сукупність організаційних структур, процедур, процесів та ресурсів і розподіл відповідальності, що забезпечують постійне поліпшення якості освітніх програм, освітньої діяльності навчального закладу та здобуття відповідного ступеня вищої освіти і кваліфікації [5, 7].

Побудувати внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти у ЗВО означає розробити і

впровадити систему процесів та процедур із забезпечення якості освіти, до яких залучені всі працівники університету [10].

Згідно із Законом України «Про вищу освіту» [7], система внутрішнього забезпечення якості університету передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, педагогічних працівників та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті, на інформаційних стендах тощо;
- забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- запобігання проявам академічної недобросовісності;
- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації тощо.

Розбудова такої системи у ЗВО повинна передбачати не просто створення відповідного підрозділу із забезпечення якості освіти, а формування складної моделі, у яку повинні входити усі учасники освітнього процесу, які пов'язані між собою ідеологією вдосконалення якості освіти. Кожен із учасників такої моделі повинен розуміти свою участь у процесах забезпечення якості вищої освіти, та виконувати певні покладені на нього зобов'язання. Таким чином, можна із створенням такої моделі об'єднати всіх учасників освітнього процесу та зацікавлених осіб у єдиний «організм», який рухається у спільному напрямку – підвищення якості.

Якщо система зовнішнього забезпечення якості вищої освіти уніфікована та базується на проведенні загальних задекларованих процедур, моделей побудови та функціонування внутрішньої системи ЗВО є досить багато як в Україні, так і за кордоном. Фактично ця система є особливою в кожному закладі освіти, враховуючи його особливості, тобто базується на автономії ЗВО.

Відповідно до рекомендацій міжнародних експертів, модель системи внутрішнього забезпечен-

ня якості вищої освіти кожен заклад може обирати самостійно. Ця структура може мати вигляд або окремого органу, який централізовано відповідає за гарантування якості у закладі, або розподіленої структури з такою ж функцією, де відповідальність делегована на рівень факультетів (інститутів) чи перерозподілена між структурними підрозділами закладу [10]. Будь-яка модель, яку для себе обере ЗВО, повинна базуватися на основних принципах:

- визнання необхідності розроблення стратегії, політики та процедур забезпечення якості для освітніх програм, що реалізуються;

- прийняття науково обґрунтованих управлінських рішень щодо підвищення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти на основі аналізу повної та об'єктивної інформації;

- максимальне урахування вимог до якості вищої освіти всіх зацікавлених сторін [5].

Мета статті – поділитися з іншими закладами вищої освіти досвідом побудови та функціонування системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Тернопільському національному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України.

Теоретична частина. Початок побудови системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Тернопільському національному медичному університеті припадає на 2015 р., коли задля виконання вимог статті 16 «Система забезпечення якості вищої освіти» Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. [7] був створений сектор внутрішнього забезпечення якості вищої освіти при навчальному відділі, який із грудня 2016 р. був реорганізований в окремий структурний підрозділ університету – відділ внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Тобто спочатку була обрана модель із створенням окремого структурного підрозділу, який забезпечував основні завдання системи забезпечення якості освіти університету. Тоді ж були започатковані проведення анкетувань абітурієнтів, студентів, випускників, моніторинг якості викладання, залучення до системи зовнішніх стейкхолдерів. Ця модель отримала за результатами сертифікаційного аудиту в 2017 р., проведеного зовнішніми аудиторами компанії Бюро Верітас Сертифікейшн Україна, сертифікат міжнародного стандарту ISO 9001:2015 (управління якістю) за здійснення освітньої та наукової діяльності відповідно до вимог міжнародних стандартів.

Перебудова та остаточне формування системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти від-

булись у 2019 р. Цьому сприяли початок активної роботи Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти України та введення в дію нового положення про акредитацію освітніх програм.

Сьогодні в Тернопільському національному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського МОЗ України функціонує 5-рівнева система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, яка побудована на основі «Методичних рекомендацій щодо побудови інституційної структури внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у закладах вищої освіти», що базуються на «Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» із залученням у систему всіх учасників освітнього процесу та розподілом функцій між різними структурними одиницями системи (децентралізація функцій). Ефективність такої системи була підтверджена при проведенні ресертифікаційного аудиту з міжнародного стандарту ISO 9001:2015 (управління якістю) у 2020 р.

На першому рівні системи перебувають усі здобувачі вищої освіти (студенти, аспіранти, інтерни тощо). Це фактично ключовий рівень, і якість підготовки його учасників є фактичною метою усієї системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти університету. Учасники з цього рівня можуть впливати на всі інші рівні шляхом делегування своїх представників у колегіальні органи факультетів, ННІ, університету, участі в комісіях із забезпечення якості освіти факультетів тощо. Здобувачі вищої освіти можуть давати свої рекомендації стосовно покращення освіти через органи самоврядування або ж безпосередньо під час проведення анкетування.

Як зазначено у Паризькому комюніке (2017) [6]: «участь студентів у врядуванні вищої освіти становить основу Європейського простору вищої освіти». Тому особлива увага в університеті приділена анкетуванню здобувачів вищої освіти стосовно питань якості. В університеті проводиться анкетування абітурієнтів, випускників, аспірантів, інтернів, студентів стосовно якості викладання дисциплін при їх завершенні та якості освітньої діяльності за попередній навчальний рік. Будь-яке опитування здобувачів вищої освіти є анонімним. Результати опитування абітурієнтів використовуються для побудови інформаційної політики університету та вдосконалення вступної кампанії. Опитування випускників необхідне для оцінки рівня задоволеності якістю освітнього процесу в університеті, виділення основних загальноуніверситетських проблемних

питань та вдосконалення як системи освіти, так і освітніх програм на основі рекомендацій студентів. Анкетування аспірантів та інтернів використовується для покращення якості викладання на третьому освітньому рівні й кафедрах післядипломної освіти. Найбільше уваги приділяється опитуванню студентів стосовно якості викладання як після вивчення окремих дисциплін, так і після завершення навчального року. Анкетування стосовно якості викладання після завершення вивчення окремих дисциплін проводиться он-лайн у системі Moodle, де і розміщена окрема анкета на сторінці кожної дисципліни. Питання анкети формуються відділом внутрішнього забезпечення якості вищої освіти спільно зі студентським парламентом і затверджуються вченою радою університету. Результати опитування опрацьовуються відділом внутрішнього забезпечення якості вищої освіти і передаються адміністрації університету та кожній окремій кафедрі, узагальнені результати висвітлюються у публічній інформації на сайті університету. Після анкетування кафедри звітують про врахування зауважень та побажань студентів перед відділом внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Важливим є також проведення опитування про якість освітнього процесу при завершенні навчального року («рейтингове анкетування»). При цьому студентам надається можливість визначити кращих лекторів, викладачів та дисципліни за проведений навчальний рік. Крім цього, студентам надається можливість визначити дисципліни, де є проблеми із навчально-методичним забезпеченням, організацією освітньої діяльності тощо. Також в анкетування включені питання стосовно корупції та академічної доброчесності, надана можливість вносити свої рекомендації стосовно покращення якості освітньої діяльності. Результати цього опитування використовуються при рейтинговому оцінюванні викладачів, формуванні планів перевірок кафедр, внесенні змін та перегляді освітніх програм та ін. Це дає можливість не лише отримати пропозиції студентів, а й стимулювати роботу викладачів та кафедр, створити умови здорової конкуренції й заохочення їх діяльності.

Недоліками проведення таких анкетувань на сьогодні є низька активність при проведенні онлайн-опитування студентів, низька їх мотивація, страх, часте нерозуміння доцільності їх проведення зі сторони науково-педагогічних працівників. Хоча з кожним роком все ж завдяки роз'яснювальній роботі вдається покращувати якість проведення таких опитувань.

До другого рівня системи відносяться викладачі, кафедри, гаранті освітніх програм та власне освітні програми. Це базовий рівень, на якому здійснюється навчальний процес. Він тісно пов'язаний із попереднім рівнем, для якого і здійснюється освітня діяльність, а також здобувачі вищої освіти безпосередньо впливають на 2 рівень шляхом проведення анкетувань і подання рекомендацій стосовно покращення якості викладання на конкретних кафедрах та надання рекомендацій стосовно змін в освітніх програмах. Крім цього, гаранті освітніх програм отримують рекомендації стосовно вдосконалення власне освітніх програм від усіх рівнів системи забезпечення якості освіти та інших зацікавлених осіб.

Третій рівень – це рівень факультетів та навчально-наукових інститутів (ННІ). До цього рівня відносяться деканати, вчені ради факультетів (ННІ), комісії із забезпечення якості вищої освіти факультетів. Основні структурні одиниці цього рівня відповідальні за впровадження і реалізацію системи забезпечення якості та інших механізмів, що дозволяють забезпечити та вдосконалити якість освітньої діяльності на факультеті, (ННІ). Також проводиться первинний аналіз освітніх програм та моніторинг якості освітньої діяльності в межах факультету, (ННІ) за участі відділу внутрішнього забезпечення якості вищої освіти університету, аналізуються рекомендації студентів та викладачів стосовно покращення якості освітньої діяльності на рівні структурного підрозділу.

Четвертий рівень (загальноуніверситетський) включає структурні підрозділи університету, які задіяні у забезпеченні якості вищої освіти, та колегіальні органи, на яких розглядаються та обговорюються питання стосовно освітньої діяльності, в тому числі й освітні програми. До цього рівня належать рада із забезпечення якості освіти університету, в склад якої входять усі зацікавлені особи, в тому числі і зовнішні стейкхолдери; представник ректора з питань якості, який відповідальний за забезпечення ефективності роботи системи управління якістю, організацію роботи внутрішніх аудиторів, співпрацю із зовнішніми аудиторами, формування самозвіту університету; проректори; навчальний відділ; відділ аспірантури та докторантури; науковий відділ разом із відповідальним за академічну доброчесність; відділ працевлаштування випускників; відділ міжнародних зав'язків тощо. До цього рівня також відноситься і студентський парламент. Окремою структурною одиницею цього рівня є відділ внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

(ВВЗЯВО), який виступає у ролі координатора всієї системи внутрішнього забезпечення якості освіти й об'єднує всі структурні одиниці. Саме ВВЗЯВО організовує опитування здобувачів вищої освіти, викладачів, зовнішніх стейкхолдерів, їх аналізує та передає результати кафедрам, гарантам освітніх програм (2 рівень), деканатам (3 рівень), вносить їх на обговорення колегіальним органам університету (4 рівень) та передає адміністрації університету (5 рівень). Крім цього, ВВЗЯВО проводить моніторинг якості освітньої діяльності, подає рекомендації щодо оновлення освітніх програм, забезпечує та контролює підвищення кваліфікації викладачів, формує каталог вибіркового дисциплін, співпрацює зі студентським парламентом та надає йому консультативну допомогу, аналізує впровадження в освітній процес інноваційних технологій навчання, координує роботу комісій із забезпечення якості освіти факультетів (ННІ) та ради із забезпечення якості освіти університету тощо.

П'ятий рівень – органи загального управління, що долучені до системи внутрішнього забезпечення якості, до яких відносяться: Наглядова рада, вчена рада та ректор, який відповідальний за діяльність університету та внутрішньої системи забезпечення якості ЗВО в цілому.

Окремим рівнем є зовнішні зацікавлені сторони, зовнішні стейкхолдери, в тому числі і роботодавці. Зовнішні стейкхолдери здатні впливати на практично всі рівні системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Зокрема, вони можуть впливати на розробку, моніторинг, періодичний перегляд освітніх програм спеціальностей та їх зміст; оцінку якості професорсько-викладацького складу за такими напрямками діяльності, як: професійні характеристики, педагогічна діяльність, науково-дослідна, навчально-методична та організаційна робота, міжнародна мобільність; вибір технологій і методів викладання навчальних дисциплін; якість методичного забезпечення навчальних дисциплін; якість і об'єктивність оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти щодо компетенцій, зазначених в освітній програмі; якість матеріально-технічної бази спеціальності; якість процесу набуття практичного досвіду здобувачами вищої освіти; якість наукової роботи та можливість участі здобувачів вищої освіти в академічній мобільнос-

ті, наукових проектах, конференціях, публікаціях тощо. Ці можливості можуть реалізовуватися шляхом опитування, яке організовує відділ внутрішнього забезпечення якості вищої освіти спільно із відділом працевлаштування випускників та комісіями із забезпечення якості освіти факультетів (ННІ), а також шляхом рецензування освітніх програм та участі у практиках та практичних заняттях. Опитування роботодавців та їх оцінка випускників університету є найважливішим показником якості освітньої діяльності університету.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, сьогодні якісна освіта розглядається як основний інструмент у побудові конкурентоспроможної та сильної держави, а ключовим етапом забезпечення якості освіти є створення оптимальної системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти для кожного окремого ЗВО. Кожен заклад освіти має власні особливості, тому і стандартна, шаблонна схема побудови такої системи для усіх ЗВО є помилкою. Описана система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України не є ідеальною, проте дозволяє охопити всіх учасників освітнього процесу під єдиною парадигмою – забезпечення якості освіти. Серед труднощів, які виникають при функціонуванні такої системи, є несприйняття та нерозуміння деякими науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти власне ідеї забезпечення якості освіти, але завдяки роз'яснювальній роботі все ж вдається знівелювати з кожним роком кількість таких випадків. Система забезпечення якості освіти не є сучасним «новомодним тимчасовим віянням», а є основним та єдиним шляхом до реформування вищої освіти та створення кваліфікованих, конкурентоспроможних на світовому ринку праці спеціалістів.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в удосконаленні функціонування власне системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти університету та окремих її структурних одиниць відповідно до вимог сучасного освітнього середовища, ринку праці, з використанням вітчизняних та міжнародних нормативних актів у сфері забезпечення якості освітньої діяльності.

Список літератури

1. Воробйова О. Система забезпечення якості освіти: український досвід / О. Воробйова // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2020. – Вип. 29, т. 1. – С. 259–264.

2. ДСТУ ISO 9001-2015 «Системи управління якістю. Вимоги». 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://khoda.gov.ua/image/catalog/files/%209001.pdf>.

3. Колодій І. Впровадження системи внутрішнього забезпечення якості у закладі вищої освіти / І. Колодій // Молодь і ринок. – 2018. – № 3 (158). – С. 69–74.

4. Лісова С. В. Проблема забезпечення якості вищої освіти з позицій системного підходу / С. В. Лісова // Професійна педагогічна освіта: системні дослідження : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2015. – С. 160–172.

5. Методичні рекомендації щодо побудови інституційної структури внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у закладах вищої освіти. 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/international/QUAERE/metod-recom_QUAERE.pdf.

6. Паризьке комюніке, Париж, 25 трав. 2018 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://erasmusplus.org.ua/search/158-materialy-here-team/1904-dokumenty-yevropeiskoho-prostoru-vyshchoi-osvity-yepvo.html>.

References

1. Vorobiova, O. (2020). Systema zabezpechennia yakosti osvity: ukrainskyi dosvid [Education quality assurance system: Ukrainian experience]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Current Issues of the Humanities*, 29, 259-264 [in Ukrainian].

2. ISO 9001:2015, IDT. (2016). *Systemy upravlinnia yakosti. Vymohy [Quality management systems. Requirements]*. Retrieved from: <https://khoda.gov.ua/image/catalog/files/%209001.pdf> [in Ukrainian].

3. Kolodii, I. (2018). Vprovadzhenia systemy vnutrishnoho zabezpechennia yakosti u zakladi vyshchoi osvity [Introduction of the internal quality assurance system in a higher education institution]. *Molod i rynek – Youth and the Market*, 3 (158), 69-74 [in Ukrainian].

4. Lisova, S.V. (2015). Problema zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity z pozytsii systemnoho pidkhodu [The problem of ensuring the quality of higher education from the standpoint of a systems approach]. *Professional Pedagogical Education: System Research: Monograph*, Zhytomyr. 160-172 [in Ukrainian].

5. (2014). *Metodychni rekomendatsii shchodo pobudovy instytutsiinoi struktury vnutrishnoi systemy zabezpechennia yakosti osvitnoi diialnosti ta yakosti vyshchoi osvity u zakladakh vyshchoi osvity [Methodical recommendations on building the institutional structure of the internal system of ensuring the quality of educational activities and the quality of higher education in higher education institutions]*. Retrieved from: http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/international/QUAERE/metod-recom_QUAERE.pdf [in Ukrainian].

7. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

8. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

9. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд / за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2015. – 84 с.

10. Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Луцькому НТУ: механізм реалізації. 2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/sites/default/files/files12/f1e9302d3cf89ef2_0.pdf.

11. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.

6. (2018). *Paris communiqué*. Paris, May 25th. Retrieved from: <http://erasmusplus.org.ua/search/158-materialy-here-team/1904-dokumenty-yevropeiskoho-prostoru-vyshchoi-osvity-yepvo.html>.

7. (2014). *Zakon Ukrainy “Pro vyshchu osvitu” [Law of Ukraine “On higher education”]*. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> [in Ukrainian].

8. (2014). *Zakon Ukrainy “Pro osvitu” [Law of Ukraine “On education”]* Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [in Ukrainian].

9. Kalashnikova, S., Luhovyi, V. (2015). *Rozvytok systemy zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity v Ukraini: informatsiino-analitychnyi ohliad [Development of the quality assurance system of higher education in Ukraine: information-analytical review]*. Kyiv [in Ukrainian].

10. (2018). *Systema vnutrishnoho zabezpechennia yakosti osvitnoi diialnosti ta yakosti vyshchoi osvity u Lutskomu NTU: mekhanizm realizatsii. [The system of internal quality assurance of educational activity and quality of higher education in Lutsk NTU: implementation mechanism]*. Retrieved from: http://lutsk-ntu.com.ua/sites/default/files/sites/default/files/files12/f1e9302d3cf89ef2_0.pdf [in Ukrainian].

11. (2015). *Standarty i rekomendatsii shchodo zabezpechennia yakosti v Yevropeiskomu prostori vyshchoi osvity ESG [Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)]*. Retrieved from: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf [in Ukrainian].

Отримано 22.10.20
Рекомендовано 26.10.20

Електронна адреса для листування: chornomydz@tdmu.edu.ua